

Sedesátiny ing. Jana Zejdy, CSc.

Ing. Jan Zejda, CSc., vedoucí vědecký pracovník a vedoucí oddělení ekologie obratlovců Ústavu systematické a ekologické biologie ČSAV v Brně, se narodil 14. června 1929 v Praze, kde po maturitě na reálném gymnáziu studoval a v roce 1952 dokončil Vysokou školu lesního inženýrství VUT. Zde jeho zájmy ovlivnil zejména prof. Antonín Pfeffer, vedoucí katedry ochrany lesů. V roce 1954 nastoupil jako vědecký aspirant v Laboratoři pro výzkum obratlovců – dnešním Ústavu systematické a ekologické biologie ČSAV v Brně, kde v roce 1960 úspěšně obhájil kandidátskou disertační práci.

Celá jeho dosavadní vědecká činnost byla – až na nepatrné výjimky – zaměřena na výzkum savců. V prvním období vynikl zejména soubor studií o norníku rudém, které vzešly z materiálu sbíraného pro kandidátskou disertační práci, později systematicky doplňovaného; lze bez nadsázky říci, že tento druh patří mezi naše nejlépe

prozkoumané savce. Bohatostí materiálu, jeho pečlivým zpracováním a často i originálními metodami používanými při jeho hodnocení se stal brzy mezinárodně uznávaným odborníkem, neboť nikdy neslevil z vědecké náročnosti, ať již to byly práce o nedávno nově objeveném druhu myšiči malooké, hryzci vodním či o vztazích mezi jednotlivými druhy drobných savců a typy prostředí jimi obývanými.

I když zpočátku publikoval převážně sám, později přibývaly práce vzešlé z týmové práce. Od drobných hlodavců přešel na

problematiku velkých savců – srnce obecného, jelena siky a některých druhů šelem. Je spoluautorem tří monografií řady Druh a jeho produktivita (o norníku rudém, hryzci vodním a srnci obecném). Ve vědecké práci vždy kromě svých výsledků uplatňoval též dokonalou znalost literatury a zkušenosti získané na sympoziích a studijních cestách po Evropě i USA.

O ing. J. Zejdovi se dá říci, že s přibývajícím lety prudce vzrůstá počet jeho děl. Zatímco při příležitosti jeho padesátin jsme mohli zaznamenat 63 citací původních vědeckých prací, v průběhu šestého životního decenia jich přibýlo 58. Dále zveřejnil přes 70 recenzí, odborných a populárně vědeckých článků. Celá jeho tvorba přinesla kromě nových teoretických poznatků i bohaté uplatnění v praxi, za což obdržel několik odměn ČSAV, pamětní medaili J. E. Purkyně, diplom v soutěži vědeckých kolektivů země RVHP, titul Zasloužilý pracovník Ústavu pro výzkum obratlovců ČSAV a řadu dalších ocenění.

Jubilantovu ochotu pomáhat mladým adeptům zoologie ocenili a stále oceňují mnozí vědeckí aspiranti a diplomanti, které vedl jako školitel.

Ve výčtu životních zásluh ing. J. Zejdy, CSc., nemůže chybět ani jeho vědecko-organizační práce. Je dlouholetým členem redakční rady časopisu Folia zoologica, předsedou teriologické sekce Čs. zoologické společnosti při ČSAV, úspěšně pracoval v MěV Socialistické akademie v Brně jako první předseda sekce životního prostředí a v řadě dalších organizací.

Cestmír Folk

K padesátinám RNDr. Josefa Jelínka, CSc.

Neúprosný čas ukrájuje každému léta, a tak se i RNDr. Josef Jelínek, CSc., letos dožívá padesátí let. Střední a starší generaci našich entomologů se to zdá neuvěřitelné, protože jubilat je u nich zafixovaný jako věčně mladý, pilný a vždy aktivní Josifek.

Josef Jelínek se narodil 12. 8. 1939 v Praze, kde také maturoval. Již jako školák začal se sbíráním brouků; později se jeho zájmy prohlubovaly, takže se zcela zákonitě stal studentem entomologie na přírodovědecké fakultě UK pod vedením světoznámého odborníka a vynikajícího pedagoga prof. J. Obenbergera. Studia ukončil v r. 1961 diplomovou prací Československé druhy rodu *Meligethes* (*Coleoptera, Nitidulidae*). V témže roce nastoupil jako vědecký pracovník do entomologického oddělení Národního muzea, kde pracuje dodnes. Nebyl to zrovna nástup v pra-

vou chvíli, protože entomologické oddělení se v té době stěhovalo z hlavní budovy na Václavském náměstí do zámku v Kunraticích, a to znamenalo na delší dobu přerušování vědecké práce pro celé oddělení. Další dvouletou přestávku v práci způsobila vojenská služba. Po návratu z ní v r. 1963 se dr. Jelínek s tím větší vervou pustil opět do studia taxonomie a biono-

mie své oblíbené čeledi lesknáčkovitých (*Nitidulidae*). V r. 1971 zakončil aspiranturu obhajobou kandidátské práce Revize supergenetické systematiky čeledi *Nitidulidae*, která mu otevřela cestu mezi největší světové kapacity v taxonomii brouků. Jeho zájem se ale neomezil jen na tuto čeleď. V současné době je odborníkem v podstatě na celou skupinu čeledi *Clavicornia* a jeho znalosti taxonomie hmyzu vůbec ho řadí mezi špičkové světové znalce hmyzí taxonomie.

Dr. Jelínek dosud publikoval 61 vědeckých prací. Je dlouholetým členem redakční rady časopisu Acta entomologica bohemoslovaca a členem redakčních rad dalších periodik. Nelze opomenout ani činnost popularizační, kdy formou článků a především přednášek šíří své bohaté znalosti a lásku k přírodě zejména mezi mládeží. Dlouhá léta vedl kroužek mladých entomologů a působil ve vedení faunistické sekce i výboru Čs. společnosti entomologické. Na jeho počest už bylo pojmenováno mnoho druhů brouků a jeden nový rod (*Jelinekia* – *Buprestidae*).

Dr. Jelínek není jen taxonemem – teoretikem. Je to také vynikající sběratel, který se v terénu nezalekne žádných těžkostí a jehož materiály ze sběrných exkurzí patří vždy k nejlepším. A že těch sběrných výprav nebylo málo: Španělsko, Itálie, Maďarsko, několikrát Jugoslávie, Bulharsko a Střední Asie, dále Kavkaz, Turecko, Kuba

a Vietnam. Většinu exkurzí podnikl na své náklady a o vlastní dovolené. Nejproduktivnější byly tři návštěvy Íránu s expedice-mi entomologického oddělení Národního muzea. Materiál sebraný dr. Jelínkem v Íránu ještě zdaleka není zpracován a doslova zamotal hlavu mnoha světovým odborníkům v různých skupinách.

My, jeho nejbližší spolupracovníci, ho známe především jako poctivého člověka, vždy usměvavého, dobře naladěného, s výrazným smyslem pro humor a vždy ochotného naprosto nezištně pomoci. Jeho obecně kulturní a historické znalosti hraničí až s polyhistorií a má také obdivuhodné jazykové nadání. Mimoto je dr. Jelínek zname-

nitým znalcem a milovníkem hudby, zvláště klasické, a svého času dokonce hudbu provozoval. Samostatnou kapitolou by pak bylo jeho kuchařské umění, které zvláště ocenili členové expedice do Íránu, kde byli odkázáni sami na sebe. Dny, kdy vařil „šéfkuchař Josífek“, byly vždy svátkem. *Svatopluk Bílý*

K stému výročí narození Josefa Segeta

První ilustrace, perokresby ptáků a rostlin a fotografie rostlin, vytvořil akademický malíř Josef Seget pro přírodovědný časopis *Naší přírodou*, který vydávala v letech 1937–1941 Průmyslová tiskárna v Praze na Letné. Kromě těchto ilustrací vytvořil na 150 tabulek s vyobrazením hub, které nasbíral, nebo mu je dodali přátelé. Správnost určení a vyobrazení konzultoval s univ. prof. K. Cejpem. Později ho zaujaly orchideje a léčivé rostliny.

Přírodniny a hlavně rostliny také fotografoval. V prvních ročnících nové řady *Živy* jsou to například fotografie k článkům Bohumila Kobylky i k jeho knize *Květiny v bytě* (SZN, 1955). Segetovy fotografie obsahuje též dílo F. A. Nováka *Vyšší rostliny*, které vyšlo ve dvou vydáních (*Academia* 1961, 1972).

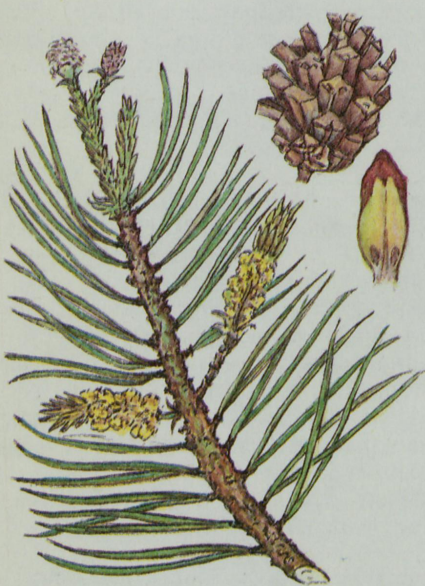

S přírodou se Josef Seget dobře seznámil ve školních letech jak prostřednictvím svého otce, ředitele měšťanské školy, tak na reálce v Kroměříži a Ostravě. O přírodu měl zájem i během studia na pražské Umělecko-průmyslové škole a pak na Grafické škole ve Vídni (tam mezi grafické techniky byla zařazena i fotografie). Doma měl stále akvá-

rium i terárium, v nichž vystřídal rozličné živočichy a s velkým zájmem je pozoroval. Pěstoval nejrůznější pokojové rostliny a nechyběla ani mechová zahrádka.

Narodil se před sto lety (31. července 1889) v Žalkovicích na Moravě a zemřel v r. 1963 v Praze.

K. Seget

Tři z „kapesních“ ilustrací, které J. Seget vytvořil